

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
ВИСШИ АДВОКАТСКИ СЪВЕТ

ул. „Цар Калоян“ № 1-а, 1000 София, тел. 986-28-61, 987-55-13,
факс 987-65-14, e-mail: arch@vas.bg

Изх. 1454
Дата 04.11......2015 г.

ДО
ПРЕДСЕДАТЕЛЯ
НА 43-ТО НАРОДНО СЪБРАНИЕ
НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

ДО
ПРЕДСЕДАТЕЛЯ
НА КОМИСИЯТА ПО ПРАВНИ ВЪПРОСИ
В 43-ТО НАРОДНО СЪБРАНИЕ НА
РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

С Т А Н О В И Щ Е

на **ВИСШИЯ АДВОКАТСКИ СЪВЕТ**

относно:
ЗАКОНОПРОЕКТ ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И
ДОПЪЛНЕНИЕ НА НАКАЗАТЕЛНИЯ
КОДЕКС
№ 554-01-163 / 08.10.2015г., внесен от
Красимир Любомиров Велчев и група народни
представители

УВАЖАЕМИ ГОСПОЖО ЦАЧЕВА,
УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН КИРИЛОВ,

Висшият адвокатски съвет изразява категоричното си несъгласие с
предложенията за изменение и допълнение на Наказателния кодекс по

НАРОДНО СЪБРАНИЕ на РБ
ВХ № ПГ-530-00-140
ПОЛУЧЕНО НА 5.11.2015

НАРОДНО СЪБРАНИЕ на РБ
ВХ № КП-553-03-35
ПОЛУЧЕНО НА 5.11.2015

законопроект №554-01-163 / 08.10.2015 г. с вносител Красимир Любомиров Велчев и група народни представители.

Внесенят законопроект нарушава принципите на обоснованост и съгласуваност по чл. 26, ал. 1 ЗНА и на изискванията по чл. 28, ал. 2 ЗНА. В кратките и лаконични „мотиви към проекта“ не е посочена каквато и да е аргументация в подкрепа на законодателните изменения. Пресъздаването текста на предвижданите нови състави на престъпления не удовлетворява изискването за мотиви към законопроект.

Предлага се създаването на нов състав на престъпление от водачите на МПС, извършващи нарушения на правилата за движение по пътищата, които били животозастрашаващи /шофьорско хулиганство – чл. 325, ал.3/. Аргументацията в подкрепа на тази законодателна промяна е лишена от конкретика, не са посочени данни или информация в нейна защита, не са изведени трайни тенденции в обществените отношения, налагащи необходимостта от създаване на нова наказателноправна регулация. Липсват даже статистически данни относно вида, броя, характера и естеството на допусканията от водачите на МПС нарушения на ЗДвП, които да са довели до пътни инциденти, респ. до груби нарушения на обществения ред от водачи на МПС или които да водят до застрашаване или увреждане личността, правата на гражданите, установения с конституцията правов ред в Република България или други интереси, защитени от правото, извън хипотезите на престъпленията по гл. XI, раздел II на НК.

Налице е и вътрешно противоречие в мотивите. Предлаганото законодателно изменение /чл. 325, ал. 3 НК нова/ е защитено с довода за допускани от водачите на МПС нарушения на правилата за движение по пътищата“. Това предполага обектът на защита да касае състав на престъпление, включено в „общоопасните престъпления“ - гл. XI на НК, раздел II – /Престъпления по транспорта и съобщенията/. В същото време се предлага новия състав на престъпление по чл. 325, ал. 3 НК – „хулиганство от водач на МПС, свързано с нарушение на правилата за движение“ да бъде включено в гл. XI – „Престъпления против реда и общественото спокойствие“. Съображенията в мотивите към законопроекта, различията в обекта на защита на престъпленията по гл. X и гл. XI от НК, сочи на липса на обоснованост и съгласуваност на проекта за изменение на НК.

Предлаганата законодателна промяна на чл. 325, ал. 3 НК е напълно неясна - кои са обективните признаци от състава на престъплението. Не става ясно какво поведение на водача на МПС и допуснатото от него нарушение на ЗДП, може да се квалифицира като непристойно действие, грубо нарушаващо обществения ред и изразяващо явно неуважение към обществото. Дали всяко нарушение на ЗДП може да се третира като грубо нарушение на обществения

ред, каква е границата между административните нарушения на правилата за движение по пътищата и скандализирането на обществото, до степен на шофьорско хулиганство, по смисъла на чл. 325, ал.3 ЗДП. С предлаганата законодателна промяна се достига и до правен нон сенс. Не съществува от наша гледна точка житейска хипотеза или правна възможност, чрез поведение на водача на МПС, да се покрие хипотезиса на квалифицираните случаи на чл. 325, ал. 2 НК – изключителна дързост или цинизъм, или съпроводено със съпротива на орган на власт.

Предлага се изменение на чл. 78а, ал. 7 НК. Единствената аргументация на вносителите на законопроекта е, че с тази разпоредба пълнолетният се поставял в неравностойно положение с непълнолетния. Касае се за липсва на мотиви. Наказателноправната доктрина винаги и последователно е разграничавала правното положение, а от там и наказателната отговорност на непълнолетните и пълнолетните субекти на престъпления. Не е налице каквото и да е основание, а и не се излагат аргументи в подкрепа на необходимостта от промяна на тези принципни постановки. Предвижданата промяна не държи сметка, че за тежките престъпления, които изключват приложението на чл. 78а НК, това разграничение в правното положение на пълнолетните и непълнолетни субекти на престъпления се запазва.

Предлага се и изменение на чл. 343, ал. 2 НК. Тази разпоредба представлява специална възможност и привилегия, предоставена на пострадалото от престъпление лице, да прекрати наказателното производство, по свое усмотрение. Тази разпоредба е приложима по отношение на ограничен кръг престъпления, отличаващи се с ниска степен на обществена опасност, има доказан положителен ефект и утвърдена с години безпротиворечива наказателна практика. Стесняване приложното поле на тази норма е напълно неоправдано и незащитено в мотивите към законопроекта, като не са посочени каквито и да е обществени потребности, които да я налагат.

Изложеното по-горе в пълна степен се отнася и до предлаганото изменение на разпоредбата на чл. 343Б, ал. 5 НК. Инкриминира се движението с превишена с над 60км/ч. скорост от водачите на МПС. Създаването на нов състав на престъпление при формално нарушаване на разпоредбите на чл. 21 от ЗДвП /величината на скоростта/, без настъпването на каквито и да е вредни последици и определянето на санкция до 3 години лишаване от свобода, е обществено неоправдано. Нормите на ЗДП създават редица забрани и ограничения, както за водачите, така и за другите участници в движението. Опитите все повече формални нарушения на конкретни норми на материалния закон (ЗДП) да бъдат изведени като квалифициращи обстоятелства или да се

включат в състав на престъпления по транспорта /като обективен признак/, още повече в хипотези на престъпления на формално извършване, без причиняване на какъвто и да е вредоносен резултат, е неоправдано и води до заличаване на границата между административните нарушения и престъпленията. Тенденцията в европейската наказателноправна практика е обратна. Все повече състави на престъпления на просто извършване се декриминализират. Тук е мястото още веднъж да подчертаем, че не са изложени каквито и да е съображения, аргументи, мотивация в подкрепа на това законодателно изменение. Считаме, че всички нарушения на разпоредбите на ЗДП, могат да доведат до пътен инцидент, а не само превишението на величината на разрешената скорост. Въвеждането на формален и с нищо незащитен параметър на превишението на величината на скоростта от 60 км/ч. независимо от място, път, време, пътна обстановка (градски, извънградски условия, на магистрала и т.н.), категорично илюстрира нарушението на посочените по – горе принципи на чл. 26 и чл. 28, ал. 2 ЗНА. Не считаме, че преминаването на кръстовище, регулирано със светофарна уредба на забранителен сигнал е по-малко обществено укоримо от движение с превишена скорост от 60 км/ч.

Посочването в съображенията на вносителите на законопроекта, че се инкриминира управлението на нерегистрирано по надлежния ред МПС (новата редакция на чл. 345, ал. 2 НК /нова/), не удовлетворява изискването за мотиви към законопроект.

Предвижда се нова мярка за процесуална принуда по чл. 69а НПК – временно отнемане свидетелството за правоуправление на водача на МПС участник в пътен инцидент, при който е причинена смърт или телесна повреда. Предлаганата процесуална мярка представлява форма на изтърпяване на наказание, преди да е решен въпросът за наказателната отговорност на водача на МПС.

Всякакви опити за превръщане на административни нарушения в състави на престъпления, съобразно личното виждане на даден депутат, при липсата на каквато и да е обществена потребност и необходимост от нова регулация, води до изкривяване на наказателната политика, до изкуствено превръщане на все по – голям кръг лица в престъпници, до затормозяване на съдебната система с разглеждане на все по-голям брой дела и в крайна сметка ще доведе до нейната неефективна работа. Допълнителен аргумент в подкрепа на изложеното становище е тежкото фактическо положение на местата за лишаване от свобода на територията на Република България, в това число и от гледна точка на техния капацитет. Неоправдано е същите да бъдат „запълвани“ с лица, осъдени за деяния, чиято обществена опасност не само не определя толкова

тежко наказание, но и не се отчита фактът, че доскоро тези деяния са били административни нарушения.

Без да подценяваме сериозността на инкриминираните от вносителите на законопроекта деяния, следва да посочим, че изкуственото завишаване на наказателната репресия, включително по пътя на криминализиране на деяния, представляващи досега административни нарушения, не е от естество да способства за намаляване броя на пътните инциденти, още по-малко да намали жертвите по пътищата. Както нееднократно сме имали възможност да заявим, решението за завишаване на репресията по НК, следва да е последната стъпка от поредицата от мерки, които следва да започнат на първо място от контрола по транспорта, дейността на съответните служби в МВР, адекватното и своевременно наказване на административните нарушения. Необходим е позадълбочен анализ на резултатите от превантивната дейност на Пътна полиция при МВР, включително относно конкретните причини за настъпилите инциденти - превишение на скорост, техническа неизправност на МПС, несъобразяване с фактори за безопасност, липса на правоспособност, недобро стопанисване на пътищата, липсата на маркировка, употреба на алкохол, употреба на наркотици, нарушения, допуснати от пешеходци причинили инцидент и т.н., както и анализ на административнонаказателната дейност. Такъв липсва и не е посочен в мотивите към законопроекта. Най-малкото следваше да се конкретизира колко на брой пътни инцидента са резултат на превишение на скоростта и то в процентно съотношение спрямо общия брой, като се отграничат случаите на нарушения със съставомерните деяния по чл. 343 НК.

В тази връзка следва да се отбележи, че липсва адекватен анализ и поглед върху практиката на ВКС, по делата по чл. 343 и сл. от НК.

Безспорно доказано е от криминологията, че изкуственото завишаване на наказателната репресия не допринася за намаляване броя на тези деяния, а в някои случаи, дори напротив, води до тяхното увеличаване.

Действително, следва да бъде намерен начин за намаляване на броя на лицата, които управляват моторни превозни средства с превишена скорост, под влиянието на алкохол, наркотици или други упойващи вещества, оттам и броя на пътните инциденти, но това не следва да става за сметка на неоправдано, с оглед тежестта и характера на деянието, завишаване на предвидените в закона наказания или разширяване на наказателноправната репресия.

За да се отговори на обществената потребност от предприемане на превантивни мерки, следва да бъдат използвани други методи - напр. организиране на информационни кампании, въвеждане на програми за превенция в основните и средни общообразователни учебни заведения, предвиждане на алтернативни по вид наказания (напр. по-широка възможност за използване на наказанието „пробация“ при формалните престъпления) и др., които биха могли да способстват за правилното формиране и засилването на

индивидуалното съзнание на гражданите относно мястото и значението на проблема.

В законопроекта /по всяка една от законодателните промени/ не е посочено какви са причините, които налагат изменението, целите, които се поставят, финансовите и другите средства, необходими за прилагане на новата уредба, очакваните резултати от прилагането, нито анализ за съответствие с правото на ЕС, императивни изисквания за мотивираност на всеки проект за изменение и допълнение на закон (чл. 28, ал. 2 ЗНА).

По изложение съображения и на основание чл. 28, ал. 3 ЗНА, предлагаме законопроекта да не се обсъжда от комисиите към НС и/или в пленарна зала и да бъде върнат.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НА ВИСШИЯ
АДВОКАТСКИ СЪВЕТ:

РАЛИЦА НЕГЕНЦОВА

